

Babalet
foto: Martin Kout

Jseš zučka, nebo elháčko?

Rockové kapely první poloviny osmdesátých let se většinou potácely v nelogickém úběžníku s úhelnými body: zájmově umělecká činnost (ZUČ) – lidoví hudebníci (LH) – zřizovatel – pořadatel – povolovací řízení.

ZUČ byli ryzí amatéři a bylo jich nejvíc. Neměli nárok vůbec na nic, snad jim občas proplatili dopravu, ačkoli i tu spolkl najatý řidič. „Zučkaři“ byli svého času Jasná páka (Hudba Praha), Garáž, Psí vojáci, Vltava, Dybbuk (později Zuby nehty), Už jsme doma, Babalet, Žlutý pes, Ivan Hlas..., pokračovat netřeba.

Lidoví hudebníci (LH) měli bloky, kupóny, dle kterých byli placeni podle kvalifikačních tříd, většinou 14 Kčs na hodinu. V této souvislosti byli původně míněni hráči dechových hudeb na zábavách či plesech, na jedno kopyto však byly naraženy i rockové kapely, takže kupříkladu zpěvačka Precedensu Bára Basiková za hodinu a půl vyčerpávajícího zpívání měla ještě v roce 1985 jedenadvacet korun! Přesto byl statut „lidových hudebníků“ vysněnou Mekkou většiny amatérských rockových kapel – podstupovaly potupné přehrávky, při nichž musely předvést kupříkladu Jasnou zprávu od Olympicu nebo Vínečko bílé...

Zřizovatelem kapely mohla být kterákoli společenská, kulturní nebo politická organizace, která vlastnila razítko a číslo konta v bance. Měla hudebníkům vytvářet zázemí, zařizovat koncerty, zajišťovat dopravu, zvukaře a prostory pro zkoušení, dnešní terminologií řečeno – být manažerem. Praxe byla až na výjimky opravdu tristní (týkalo se to i výhradních profesionálních zřizovatelů té doby – Prago-koncertu, Pražského kulturního střediska a Krajských kulturních středisek) a omezovala se většinou na ono kýžené razítko pro povolovací řízení. Ale i to tehdy znamenalo hodně, kdo je neměl, jako kdyby neexistoval. Jen pro ilustraci: Aleš Drvota, charismatický, ale poněkud nepraktický lídr jedné z prvních reggae kapel Babalet, se vydal shánět zřizovatele mimo Prahu. Jednoho lednového dne roku 1984 v mrazivém počasí chodil od vesnice k vesnici v regionu Praha-západ, neohlášen vpadl kupříkladu do JZD v Jesenici, nic netušícímu pracovníkovi nasadil na uši walkmana (v té době cosi málo známého) a přinutil ho vyposlechnout reggae svého „létajícího“ orchestru.

Pořadatelem mohl být také kdokoli s razítkem. Buď disponoval sálem, nebo jej mohl najmout. Byl povinen vyžádat si od zřizovatele jakýsi kádrový dotazník kapely, včetně tzv. repertoárového listu, seznamu skladeb s texty, od kterého se kapela nesměla při vystoupení odchýlit. Pořadatel odpovídal za úroveň koncertu, měl podávat zřizovateli hodnotící zprávu o produkci - ke cti některých pořadatelů budiž řečeno, že některá fakta se ignorovala nebo falšovala v tom smyslu, že když ku-

Garáž 1983

Reperitórny list skupiny „GARAŽ“

Schválený a proškrtaný repertoárový list kapely

příkladu při produkci punkového Visacího zámku došlo mezi dvěma diváky k pohlavnímu aktu, bylo v raportu zaneseno, že „publikum spontánně reagovalo na rytmickou hudbu“.

Když při podobné akci asistovala StB, nic moc se nedělo – většinu z těch obličejů pořadatelé nebo členové kapel dost dobře znali, navzájem se informovali a průběh koncertu se dal ohlídat. Mnohem horší, i když o to směšnější situace nastala, dostavil-li se na místo koncertu exot zvaný „metodik“, pracovník některé z kulturně politických institucí, rekrutující se většinou z řad učitelů LŠU (Lidových škol umění). Takový člověk, vybaven především klasickým hudebním vzděláním, zato rockem nedotčen, dokázal ještě krátce před vystoupením vést v šatně kapely monolog o hudební teorii, případně nutit hudebníky, aby mu přehrávali stupnice. Zpravidla lehce nalíznutí rockeři si tyto situace uměli vychutnat. O účelnosti metodických návštěv šlo s úspěchem pochybovat; oč směšnější takové chvílky byly, o to měly zpravidla horší následky.

Vrchním arbitrem byl ovšem národní výbor, respektive jeho kulturní inspektor, který vydával konečný verdikt; povolení či nepovolení koncertu se velmi často odvíjelo od momentální nálady úředníka či od argumentů pořadatele. Tak docházelo k paradoxním situacím, když kupříkladu Jasná páka byla povolena v Praze 3, ale „čtyřka“ už jí byla zapovězena, Garáž směla hrát v Praze 8, ale jen třetinu repertoáru – jiné skladby byly povoleny pro Prahu 5 atp. Na „obávané“ Praze 4 směl kupodivu hrát skandalizovaný Visací zámek jen proto, že vedoucí kulturního střediska Opatov, absolvent vojenské školy tance v Moskvě, zmátl příslušnou inspektorku ničím nepodloženým tvrzením o popularitě punk rocku v Sovětském svazu.

A ještě jedna persona-instituce dokázala hudebníky mučit. Byl to zvukař. Žádná z kapel (až na opravdové agenturní špičky) si nemohla dovolit vlastního zvukaře. Byla to kasta sama pro sebe a jen někteří z těchto „nadlidí“ byli oblíbenější než druzí, kteří byli „úplný kretění“. Zvukařská sorta seděla u telefonu, přijímala a odmítala. „Talíř na ruku předem,“ bývala podmínka souhlasu, přičemž zvukaře většinou musela platit sama kapela. Musíme si uvědomit důležitost téhle instituce. Sedmdesátá léta byla pryč a undergroundové hraní vystřídala zvukově mnohem sofistikovanější nová vlna. Takoví Precedens nebo Babalet prostě potřebovali dobré nazvučení. První otázky po odehraných koncertech tehdy nezněly – jak jsme hráli?, ale – jaký byl zvuk?! Z dobrých zvukařů se sluší připomenout Petra Majera nebo Petra Neplecha, na ty druhé se po právu zapomnělo.

V dramatické a obtížné situaci propukla jakási rocková epidemie; počet nově založených kapel byl srovnatelný snad jen s bouřlivým začátkem šedesátých let. Většina jich sice zase přes noc zanikla, ale z některých tehdy amatérských kapel na útěku se staly pilíře české rockové hudby pozdějších let.